

OGŁOSZENIE

O PRZYSTĄPIENIU DO KONSULTACJI SPOŁECZNYCH W SPRAWIE PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO MIESZKAŃCÓW GMINY PODGÓRZYN NA LATA 2012-2015

Urząd Gminy w Podgórzynie informuje, że na stronie www.podgorzyn.pl zamieszczony został do konsultacji społecznych projekt „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego mieszkańców Gminy Podgórzyn na lata 2012-2015”.

Projekt Programu został opracowany przez Zespół, który Wójt Gminy powołał Zarządzeniem nr 33/2012 z dnia 24 maja 2012 roku.

Ustalenie w/w Programu jest obowiązkiem gminy wynikającym z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U.z 2011r. Nr 24, poz.128.)

Uwagi i sugestie do Programu należy składać **do dnia 15 listopada 2012 roku** na adres mailowy ewidencja@podgorzyn.pl lub osobiście w Urzędzie Gminy Podgórzyn, budynek A, I piętro, pok. nr 5.

Przy zgłaszaniu uwag prosimy o podanie:

- sugerowanej treści zmiany lub uzupełnienia (konkretny sugerowany zapis punktu lub podpunktu),
- uzasadnienie wprowadzenia zmiany w Programie.

Anna Latto
Wójt Gminy Podgórzyn

**Załącznik
do uchwały Nr .....
Rady Gminy Podgórzyn
z dnia .....**

**PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
DLA GMINY PODGÓRZYN NA LATA 2012- 2015**

SPIS TREŚCI

- I. Wprowadzenie**
- II. Diagnoza zjawiska zaburzenia psychicznego**
- III. Działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi**
- IV. Działania Gminy Podgórzyn na rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego**
- V. Zarządzanie programem, jego monitorowanie i finansowanie**

I. Wprowadzenie

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U. Dz dnia 3 lutego 2011 roku) ustanowiono Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, określający strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Decyzja o ustanowieniu Gminnego Programu jest wynikiem zatrważających informacji o szybkim narastaniu zagrożeń zdrowia psychicznego.

Zdrowie psychiczne to termin trudny do zdefiniowania. Może on oznaczać nie tylko brak chorób psychicznych, ale także ogólne dobre samopoczucie. O ile w przypadku chorób ciała lekarz może dociec przyczyn i przewidzieć skutki, o tyle trudne jest to w wypadku zdrowia psychicznego. Według encyklopedii PWN zdrowie psychiczne to zdolność każdego człowieka do normalnego rozwoju i funkcjonowania umysłowego. Czyli zdrowym psychicznie jest człowiek, u którego praca mózgu, układu nerwowego, układu narządów zmysłów i układu hormonalnego nie jest zaburzona, a jego zachowania są podobne do większości ludzi.

W naszym kraju zaburzenia psychiczne ciągle kojarzą się z izolacją, zamkniętym zakładem opieki, szpitalem psychiatrycznym. Tymczasem osób cierpiących na różnego typu dolegliwości psychiczne jest coraz więcej. Bardzo często zdarza się, że osoby te nie uzyskują należytej pomocy, gdyż nie wiedzą, do kogo powinni się zgłosić. Problemem jest także powrót osób, które przebyły chorobę psychiczną, do społeczeństwa.

Nikt z nas nie może powiedzieć ze stuprocentową pewnością, że mnie zaburzenia zdrowia psychicznego, utrata równowagi psychicznej nigdy dotyczyć nie będą. Wszyscy podlegamy najróżniejszym stresom i nie zawsze umiemy sobie z nimi poradzić, mamy problemy z emocjami, miewamy złe nastroje, bywamy „znerwicowani”, popadamy czasem w depresję, jesteśmy bardziej skłonni do rozmaitych uzależnień, nie zawsze czujemy się bezpieczni, choć nic konkretnego nam nie grozi, nie czujemy się dobrze, choć nic konkretnego nam nie dolega- wszystkie te sytuacje świadczą o tym, że z naszym zdrowiem psychicznym coś jest nie w porządku. Wolna od zagrożeń zaburzeniami psychicznymi nie pozostaje żadna z grup wiekowych, czy wyodrębnionych z uwagi na miejsce zamieszkania lub sytuację majątkową.

Uznając, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi ważnym elementem zdrowia publicznego istnieje potrzeba wypracowania lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego wyznaczają następujące akty prawne:

1. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego.
2. ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia.
3. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
4. ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie, z którą do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspieranie osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka
5. ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii- zadania własne Gminy wynikające z tych ustaw realizowane są w ramach odrębnego, corocznego uchwalonego przez Radę Gminy Podgórzyn, gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

II. Diagnoza zjawiska zaburzenia psychicznego.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoby z zaburzeniami psychicznymi to osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- upośledzono umysłowo;
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczone są do zaburzeń psychicznych a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych, lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Według danych Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego od roku 1990 do 2007, wskaźnik rejestrowanego rozpowszechniania zaburzeń psychicznych wzrósł o 119% w opiece ambulatoryjnej i o 50% w opiece stacjonarnej. W opiece ambulatoryjnej w tym okresie wystąpił wzrost wszystkich kategorii zaburzeń psychicznych typu psychotycznego i niepsychotycznego. Najwyższy wzrost wystąpił w przypadku zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych; upośledzenie umysłowe wzrosło o 153%, a zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu o 82%.

Przyczyną wpływającą na wzrost zaburzeń psychicznych w Gminie Podgórzyn na czoło wysuwają się niewątpliwie zmiany społeczno- ekonomiczne, których wynikiem jest pojawienie się nowych zagrożeń dla zdrowia psychicznego w postaci biedy, bezrobocia oraz braku poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, socjalnego i bytowego.

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Podgórzynie w oparciu o kryteria definicji zaburzeń psychicznych sformułowanej w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego ze świadczeń skorzystało:

- w 2008 roku- 42- z zaburzeniami psychicznymi
- w 2009 roku- 46
- w 2010 roku- 53
- w 2011 roku- 59

Łącznie w tych latach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Podgórzynie udzielił pomocy 84 osobom z problemami psychicznymi.

Z analizy danych wynika, że liczba z zaburzeniami psychicznymi corocznie wzrasta. Coraz częściej pojawia się również zjawisko samobójstw.

III. Działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi

Gmina Podgórzyn nie posiada specjalistycznej poradni psychiatrycznej. Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w Gminie Podgórzyn jest realizowana w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej, ambulatoryjnej, finansowanej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia zdrowotne. Mieszkańcy Gminy Podgórzyn korzystają przede wszystkim z opieki medycznej lekarzy rodzinnych NZOZ „Nasze Zdrowie” oraz ze specjalistycznych placówek z terenu powiatu jeleniogórskiego, tj. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny MSW w Jeleniej Górze, Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „MONAR”, Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Powiatowe Centrum Zdrowia w Kowarach, NZOZ „MONAR” Ośrodek Rehabilitacyjno- Readaptacyjny w Mysłakowicach i innych placówek mieszczących się na terenie kraju.

Celem pomocy społecznej jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Podgórzyn z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami, możliwie jak najpełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym, a także odpowiedniej opieki i wsparcia. Pomoc społeczna w wymiarze zinstytucjonalizowanym realizowana jest przez:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Podgórzeniu.
2. Punkt konsultacyjny ds. Pomocy Rodzinie.

Z budżetu Gminy Podgórzyn finansowane są zadania z zakresu pomocy społecznej.

Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach realizacji zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Podgórzeniu odbywa się poprzez:

1. Realizację zadań wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy o pomocy społecznej.
2. Pomoc w tworzeniu sieci oparcia społecznego.
3. Pomoc rodzinie w radzeniu sobie z następstwami choroby.
4. Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin, w szczególności obejmujące poradnictwo prawne, medyczne, psychologiczne i rodzinne- realizowane w ramach działalności GOPS.
5. Podejmowanie działań interwencyjnych w celu umieszczenia osoby w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody, w trybie nagłym.
6. Podejmowanie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w szpitalu psychiatrycznym, zakładzie opiekuńczo- leczniczym lub domu pomocy społecznej- pomoc w wykonaniu postanowienia.
7. Podejmowanie działań w celu częściowego bądź całkowitego ubezwłasnowolnienia, ustanowienia opiekuna prawnego.
8. Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego.
9. Wsparcie osób w ramach projektu systemowego w zakresie aktywnej integracji.
10. Wsparcie dochodowe (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne)
11. Wsparcie funkcjonowania klubu abstynenta „Chybotek”
12. Wsparcie funkcjonowania Klubu AA
13. Działania świetlic środowiskowych
14. Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Pomocy Rodzinie.

Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Podgórzynie:

1. 4- pracowników socjalnych,
2. 1- pracownik punktu konsultacyjnego
3. 4- pracowników świetlic profilaktyczno- środowiskowych.

IV. Działania Gminy Podgórzyń na rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego

Wyznacznikiem do określenia priorytetów i kierunków podejmowanych działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego jest Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015.

Priorytety Programu:

1. Diagnoza, analiza i aktualizacja informacji o potrzebach i uwarunkowaniach zdrowotnych mieszkańców Gminy Podgórzyń.
2. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, w tym upowszechnianie wiedzy o zaburzeniach psychicznych powstających na skutek picia alkoholu i przyjmowania substancji psychoaktywnych oraz organizacja systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych tymi zaburzeniami.
3. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Wskazane powyżej priorytety będą realizowane w szczególności poprzez następujące działania w ramach Programu:

Ad.1. Systematyczna diagnoza sytuacji zdrowotnej mieszkańców Gminy Podgórzyń oraz analiza potrzeb i możliwości.

Zbieranie dostępnych danych, które pozwolą dokonać pomiaru zjawiska. Źródłem informacji będą statystyki przychodni zdrowia, szkół, pomocy społecznej oraz badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Podgórzyń pozwalające określić podstawy mieszkańców wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, a także opinie na temat sposobu pomagania rodzinom, gdzie występuje zjawisko.

Ad.2 Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, w tym, upowszechnianie wiedzy o zaburzeniach psychicznych powstających na skutek picia alkoholu i przyjmowania substancji psychoaktywnych oraz organizacja systemu pomocy i wsparcia dla osób powyżej tymi zaburzeniami.

- 1) Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
- 2) Przeciwdziałanie stygmatyzacji, dyskryminacji i wykluczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 3) Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 4) Współpraca i tworzenie instytucji poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.
- 5) Przygotowanie kampanii społecznej skierowanej do młodych mieszkańców Gminy Podgórzyń poświęconej szkodliwości przyjmowanych substancji psychoaktywnych.

- 6) Przygotowywanie i realizacja w szkołach i świetlicach programów profilaktycznych uwzględniających aspekt zaburzeń psychicznych wywołanych piciem alkoholu i/lub przyjmowaniem substancji psychoaktywnych.
- 7) Przygotowanie i realizacja w szkołach i świetlicach programów dla rodziców i opiekunów uwzględniających aspekt zaburzeń psychicznych wywołanych piciem alkoholu i/lub przyjmowaniem substancji psychoaktywnych u dzieci i młodzieży.
- 8) Przeprowadzenie diagnozy w szkołach podstawowych i gimnazjum dotyczącej wiedzy dzieci i młodzieży na temat zagrożeń wynikających z przyjmowania alkoholu i substancji psychoaktywnych w szczególności występowania zaburzeń psychicznych, skutkujących niejednokrotnie samobójstwem.
- 9) Rozwijanie współpracy pomiędzy różnymi służbami z terenu Gminy Podgórzyn także w zakresie udzielania wsparcia (pierwszej pomocy oraz pomocy długofalowej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- 10) Podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli służb mających kontakt z osobami zaburzonymi psychicznie (pracowników socjalnych, członków GKRPA)
- 11) Utrzymanie dostępności do ośrodka terapii uzależnień; doskonalenie wsparcia udzielonego osobom z zaburzeniami psychicznymi w ramach interwencji kryzysowej.

Ad.3 Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

- 1) Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychiatrycznych.
- 2) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w szczególności w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.

V. Zarządzanie programem, jego monitorowanie i finansowanie

1. Koordynacja

Funkcję koordynacyjną Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Mieszkańców Gminy Podgórzyn do 2015 roku pełni Zespół powołany przez Wójta Gminy Podgórzyn Zarządzeniem nr 33/2012 z dnia 24 maja 2012 roku, do opracowania Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

2. Realizacja

Realizatorami zadań określonych w niniejszym Programie są: jednostki samorządu terytorialnego w tym pomocy społecznej, oświaty i wychowania, jednostki publicznej i niepublicznej służby zdrowia, organizacje pozarządowe- działające na rzecz mieszkańców Gminy Podgórzyn.

3. Sprawozdawczość

Corocznie będą przygotowywane informacje z realizacji zadań programów za rok poprzedni, które będą przesyłane Ministrowi Zdrowia lub wskazanemu przez Ministra podmiotowi, w terminie do 15 maja każdego roku.

4. Wskaźniki monitoringu:

- liczba osób, którym udzielono świadczeń zdrowotnych,

- liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy,
- liczba wykrytych zaburzeń.

5. Źródła finansowania zadań Programu

Źródła finansowania zadań zawartych w Programie będą:

1. środki własne gminy- uchwalane corocznie przez Radę Gminy Podgórzyn w ramach budżetu gminy,
2. środki własne realizatorów zadań,
3. środki pozyskane w ramach programów ministerialnych,
4. środki NFZ., w ramach zawartych kontraktów,
5. środki pozabudżetowe.

Harmonogram działań Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Lp	Działanie	Zadanie	Termin realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Wskaźnik realizacji	Źródła finansowania
1.	Systematyczna diagnoza sytuacji zdrowotnej mieszkańców Gminy Podgórzyn oraz analiza potrzeb i możliwości	Zbieranie dostępnych danych, które pozwolą dokonać pomiaru zjawiska.	Na bieżąco	GOPS, Sekretarz Gminy Urząd Gminy	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie Gminy Podgórzyn, mapa zasobów środowiska lokalnego, liczba zebranych ankiet	Środki własne
2.	Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym	Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Promocji Zdrowia Psychicznego	Do czerwca 2013 roku	GOPS, Sekretarz Gminy, Urząd Gminy	Przygotowany dokument	Środki własne Środki pozyskane z zewnątrz
		Szkolenie pracowników w zakresie wczesnego rozpoznania zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży oraz postępowania z osobami zaburzonymi	corocznie	Sekretarz Gminy, GOPS, Dyrektorzy szkół	Liczba osób biorących udział w szkoleniach	Środki własne Środki pozyskane z zewnątrz
		Prowadzenie kampanii informacyjnych	Od lipca 2013 roku	GOPS, Sekretarz Gminy, Urząd Gminy,	Liczba ulotek i plakatów informacyjnych	Środki własne, Środki pozyskane

		skierowanych na wywołanie postaw zrozumienia i akceptacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi		dyrektorzy szkół		z NFZ
		Opracowanie i realizacja Gminnego Programu zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku	Od lipca 2013 roku	GOPS	Przygotowany dokument	Środki własne
		Opracowanie i realizacja lokalnych programów informacyjno-edukacyjnych, sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałające dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi	Od czerwca 2013 roku	Sekretarz Gminy, GOPS, Urząd Gminy	Przygotowane projekty	Środki własne, Środki pozyskane z PFRON
3.	Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i nowszych- nie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w	Utworzenie punktu pomocy kryzysowej oferującego poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu	Do grudnia 2015 roku	Z-ca Wójta Gminy, GOPS	Punkt pomocy kryzysowej	Środki własne, Środki pozyskane z zewnątrz
		Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychiatrycznych	Od lipca 2013 roku	GOPS Urząd Gminy	Liczba udzielonych porad	Środki własne, Środki pozyskane z NFZ

środowisku rodzinnym i społecznym	Podpisanie porozumienia ze Szpitalem MSWIA w Jeleniej Górze w zakresie integracji działalności ambulatoryjnej i stacjonarnej na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	Do grudnia 2013 roku	Wójt Gminy	Porozumienie	Środki własne
	Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi.	Od lipca 2013 roku	Urząd Gminy, GOPS, PUP	Liczba zorganizowanych kampanii	Środki własne, Fundusz Pracy
	Kontynuacja współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w szczególności w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi	Od lipca 2013 roku	Urząd Gminy, GOPS, PCPR, PERON, PUP	Liczba osób objętych różnymi formami działalności, Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi podejmujących zatrudnienie	Bez kosztów